

נ"י שווה יותר?

לפני כל דיון על נושא שוויון המינים, בתגובה למאמר של אורי אבנרי (יודיו של שוביניסט גברי), נראה לי שרצוי להקדיש מעט זמן לדעה בלתי מקובלת ומוזרה, אשר ניתן לשמעה מדי פעם מפי נשים: השוביניזם הגברי הינו תוצאה ישירה של הרגשת הנחיתות של ה-גבר.

נולדנו שונים ונמשיך להיות שונים עד סוף הדורות. השוני העיקרי והיסודי בין המינים, כידוע וכמוסכם, טמון בעובדת היות הגבר חזק מבחינה פיזית, ומאידך היות האשה בעלת היכולת ללדת ילדים. לדעת, כל יתר הדברים השונים בין המינים נובעים ישירות מהשוני הבסיסי וניתן למחקם מאותו הרגע בו קיימת הסכמה, שההבדלים היחידים הם אלה שצוינו.

הבה נשווה: מהו כוח פסי? ולעומתו, מהי היכולת ללדת ילדים? נראה שכל קורא ברדעת ישיב שהיכולת ללדת עולה לאין שיעור בחשיבותה על אותו כוח גופני, בעיקר בימינו, כשחשיבות הכוח הפיסי הולכת ופוחתת. מכאן הדרך קצרה להסברת הדעה הנוגעת לנחיתות הגברים. ואכן, כאשר לנשים יכולת בסיסית כזו, ניתן ליחס את תופעת השוביניזם הגברי לתקופות הנובעת מהרגשת נחיתות ותסיכול של גברים, על שנים מסוגלות למשהו שהם, הגברים, אינם מסוגלים לו (קנאה סמויה?).

עתה, אחרי שהצגתי את הדעה, עלי להסתייג ממנה בכל תוקף. שכן, מחשבתי, רצוני ורגשותי מכוונים לשווי יון ולא ליתרון של אחד המינים על משנהו. יצירת משוה הרמוני ושלם תיתכן כשילובם של גורמים השווים ב-חשיבותם (אולם לא בהכרח שווים במהותם) ואשר להם יעזו משותף.

מה הוא היעוד שלנו? ליצור אמנות? לחקור את סוד קיומנו? להמליץ בפני "מנהלי העולם" על שינויים רצויים בסדרי עולם?

המשימות הנ"ל חשובות. הן חלק מחיינו. אהנו חושבים, יוצרים, מנסים לשפר ולתקן. אולם רק מעטים מאיתנו מסוגלים להשאיר את חוהמם בתחומים אלה ואלה נבונים במיבחה האמת היחיד — מיבחה הזמן. אם כך, מה הוא יעודנו? למרות שהדעה שאביע תשמע פשטנית, היא הקביעה היסודית היחידה המתאימת לכל פרט בחברה — ובה כוחה ונצחיותה. יעודנו הוא לחיות ולתת חיים — למען ההמשכות. ניתן לבחון קביעה זו דרך כל אמות המידה המקובלות.

אנשים עובדים — לשם מה? כדי להרוויח כסף על מנת לחיות טוב יותר, לבלות, להינות, להעניק חינוך טוב לילדיהם ולהבטיח את עתידם. אנשים יוצרים — על מנת שחאחרים יזנו מיופם, משלמות, מרעיונות חדשים וכדי שהיצירה בנצחיותה תשרת את הדורות הבאים. אנשים נלחמים על עקרונות מקודשים על מנת שממשיכיהם יחיו בעולם טוב יותר. האחרים מציעים שירותים לצבור כדי שכל אחד יהיה ביתר קלות, כל אחד בתחומו בהתאם לכישוריו, יכולתו ונטיית ליבו. עד כאן הדגמת הקביעה לגבי יעודנו, ומכאן ליומיום.

לוקח הגבר אשה (או האשה גבר, לשם השוויון) ובונים בית. מולידים ילדים והאחד מציע את שירותיו לשני. מקובל שהאשה תגדל ילדים ותחנכם והגבר יתרום בתחום הביטחון וההגנה הכלכלית. בנוסף, יעניק האחד נעצמו ומאישיותו לשני למען המטרה המשותפת של חיים ביחד. אינני רואה כל מניעה להחלפת תפקידים. זה רק עניין של חינוך. החשוב מכל הוא ששני התפקידים חשובים באותה מידה והאחד לא יתקיים ללא השני.

אני אישית לא הייתי מתחלפת בתפקידי עם גבר שכן, לדעתי, אני מתאימה יותר למלא את התפקיד ה"נשי" בעיסקה. לא כל גבר יכול להיות ראש-משלה או אמן גדול, אולם הרבה נשים יכולות (בעזרת המשלים הגברי) ליצור את התא המשפחתי השלם.

רצוי שתעשה החלפת תפקידים בין גברים לנשים (פרט לפעולת ההריון והילדה) כאשר ברור לשני הצדדים שעל פי הנטיות, הרצונות והכישורים, האחד מתאים יותר ליעוד המבני. אולם קשה מאוד לבצע את שני התפקידים בו הזמנית.

הדרך לשוויון פשוטה אך ארוכה. עלינו להעניק לעצמינו את הזכות לבחור בתפקידינו אם ה"נשי" או ה"גברי" ולדעת ששני התפקידים חשובים באותה מידה ואז סלולה הדרך לשוויון.

ליאת קרייזר, לונדון

שכר-שווה

לנשים

הוויכוח הפילוסופי על ההבדל בין המינים, וההשלכות שיש לו בחברה, כנראה ימשיך להעסיק לא רק את הדור שלנו, אלא גם את הבאים אחרינו. אך התנועה הפמיניסטית, הלוהמת לשוויון-זכויות האשה, מתבטאת אצלנו רק בדבר אחד — תשלום הוגן לאשה עבור עבודה שהיא מבצעת, בהשוואה לתשלום שמקבל הגבר עבור אותה העבודה. מאחר ואני בטוחה שכל הפילוסופיות

לא תיפתורנה את הבעיות הכספיות שלי, כל מה שאני רוצה הוא שכר שווה לזה שמקבל הגבר. אני לא חסידה של השיר "כל מה שאתה יכול לעשות — אני יכולה לעשות יותר טוב", אך אני מאמינה שכל מה שהגבר עושה, גם אני יכולה לעשות — במי שור המיקצועי. לכן, אילו הייתי צריכה להניף איזה דגל במילחמה לשוויון האשה, הייתי מניפה את דגל השכר בלבד.

אם אני פקידה בבנק או מנהלת-מחלקה — אני רוצה שכר שווה לזה שמקבל כל גבר שעוסק באותה מלאכה עצמה — וזה עדיין לא קיים, לצערי, בארץ. נשים בודדות, שהצלחתן להגיע לעמדות-מפתח בעולם-העסקים, מועלות תמיד על הנס בעיתונות. ברגע שהן תפסקנה להיות מוקד-התעניינות, ברגע שהצלחתן תהיה דבר מובן מאליה, אדע שהנשים הגיעו לשוויון במישור המיקצועי.

מעולם לא ראיתי בגבר אויב שלי באיזושהי צורה, על אף העובדה שגברים בעבר גרמו לי שיברון-לב ואכזר בות ריגשות. אך מהיום שילדתי בן, ואני מגדלת גבר

תחיה אדר

קטן בבית — השתנו אצלי המושגים לגבי הגבר. נדמה לי, היום, שאני מבינה גברים הרבה יותר טוב מאשר בעבר.

גידול הבן פתח לפני אפיק חדש בהלך-המחשבה שלי לגבי הגבר. אני מבינה אותו טוב יותר, אני מזדהה עם הקושי שיש לו בהיותו גבר, עם הלחץ הנפשי המוטל עליו להיות המפרנס, החוק והאמין, הגבר שאסור לו לבכות אף פעם, ושצריך תמיד להעמיד פני גיבור. אם המחזה של גבר בוכה גרם לי בעבר לזעזוע, הרי כיום זה נראה לי אנושי ביותר. אני גם מנסה לחנך את בני שזה בסדר לבכות, להישבר, להיות עצוב ומדוכא. אינני מצפה עוד מגבר שיתן לי את הכתף החזקה, שעליה רציתי פעם להישען. לא פעם, בהתמודדות רגשית שלי עם גברים, חשתי עד כמה אני יותר חזקה מהם, כמה בעצם הם רוצים את הכתף החזקה שלי כדי שיוכלו להישען עליה, ואז זה הפריע לי.

את הגבר מגדלת, בעצם, האשה. אני מבחינה יום-יום בנטיה הרגשית של בני להיצמד אלי, וזה מחניף לי מאוד, אך חובה עלי לרסן את שנינו, אותו ואותי, שלא יהיה תלוי בי יותר מדי. גידול גבר לימד אותי איך לאהוב גבר בצורה שונה מכפי שאהבתי גברים בעבר.

כיום אני בעד הבנים המשחקים בכובות בילדותם, הנותנים לרגשותיהם פרוק, דבר שנחשב עד עתה כטאבו בעיני, בכל הנוגע לילדים קטנים.

התנועה הפמיניסטית באמריקה אמנם הולידה תנועה דומה אצל הגברים, לשיווי זכויותיהם, המתבטאת בגיל מבוגר יותר לגבי תשלום דמי-מוזונות לאשה שממנה התגרשו. היום הם מנסים לצאת מהלחץ האדיר של המפרנס הבילעדי בבית. לולא הייתי אשה, הייתי מצטרפת לתנועה זו.

תחיה אדר, תל-אביב

לא להפלות

נשים לטובה!

מזדהה אני עם הנאמר במאמרו של אורי אבנרי "יודיו של שוביניסט גברי". לאשה צריכות להיות אותן זכויות כמו לגבר.

כאשר נהיג-גבר נתקל באשה נוהגת, הוא בז לה ומגבל את פיו בכל ניניו אימרות כמו "מקומך אינו על הכביש אלא במיטבח!" כאשר אחזה אשה בהגה אוטובוס בקו

4 בתל-אביב הרימו הכל את עיניהם בתמיחה. הגברים נעצו בה מבט חודר כשואלים: "מה פתאום אשה נורגת באוטובוס?" היו גם שניו בראשם: "להיכן הגענו? נו? אשה כבר נוהגת באוטובוס." תימהון זה אינו מיקרי. בעיני הגברים נחשבת האשה כשברירת, חלושה שהגבר מהווה לה מישענת.

השאלה היא מדוע אין אשה יכולה לעבוד באותם מיקצועות שבהם עוסקים הגברים? מוכרים לי מיקרים רבים שבהם ממלאות נשים תפקידי גברים לא פחות טוב מהגברים. בכל תחום ותחום מחיינו ישנן נשים היודעות לתפקד באורח מעולה, ללא רבב. יתרה מזאת: בצה"ל מאיישות חיילות תפקידי פיקוד וטכנאות ברמה שאינה נופלת מזו של החיילים הגברים. חיילות משמרות אף כמדריכות טירונים גברים ומצלחות בכך אפילו יותר מאשר הגברים.

אין לראות את האשה דרך המישקפת המינית כפי שנוהג לעשות הגבר הישראלי, שאינו רגיל להתייחס לאשה כשווה בין שווים בכל התחומים והדרגים. לכן, על התנועה לשיחרור האשה לשנס מותניה ולצאת במסע-הסברה מקיף וחסר תקדים, שיעודו הנכחת ההיפך ממה שסברו עד כה הגברים בישראל ביחסם לאשה. יחד עם זאת חובה על כולנו לנקוט פעולות יזומות שיביאו לשינוי יסודי במעמד האשה בחברה הישראלית.

מאידך גיסא קיים נושא אחד שיש לשנות בו תכנים משום שדווקא בו מופלית האשה לטובה לעומת הגבר. זהו נושא הגירושין בבתי-הדין הרבניים במדינה. כאשר בעל ואשה עומדים בהליכי גירושין, נוטים הכל, החל בדיינים וכלה בהוצאה-לפועל, לעמוד לצידה של האשה, אם המדובר בחלוקת הרכוש המשותף או בקבלת הטבות והקלות מסוג אחר. אם כבר שיויון — אז שיהא גם שיויון בבני החוק הרבני. לא ייתכן שבבתי-הדין הרבניים יהיו לצידה של האשה בכל מיקרה של גירושין רק משום שהיא אשה, מבלי לבחון אם הגורם לגירושין נעוץ בבעל או באשה.

על בתי-הדין הרבניים לאזן את התייחסותם לנושא, ולמתן את נטייתם הטיבעית להתייצב בכל מיקרה לצד האשה במצב כאוב זה של משבר בחיי הנשואין.

יוסף פנחס, רמת-גן

שותפות

דומיננטיות

אני חושבת שכל הרעש של הפמיניסטיות בארצנו מיותר, ומסב רק נזק למדינה ולעם. יש לנו מספיק צרות גם בלי זו, ונשים אינן צריכות לנהל מילחמה נגד הגברים ולדרוש דרישות.

הנערה לומדת בדיוק כמו הנער, ויש לה אפשרויות לנצל את כישורותיה. ואשה אינה יכולה גם ללדת, גם לגדל וגם לטפל בילדים — וגם לעבוד מחוץ לבית. הפימיניסטיות לא רוצות לעבוד במשק ביתן ולטפל בילדיהם. ובכן, מי צריך לעשות את העבודה הזו? שום מטפלת, ותהיה זו המטפלת הטובה ביותר, אינה מסוגלת להוות תחליף לאם.

הנשים הפמיניסטיות גורמות לאינפלציה: הוא עורב, היא עובדת, יש להם כסף והם חיים חיי רווחה, על חשבון החלשים. ניקוי בית וטיפול בילדים ובקשישים עולים ביוקר פנטסטי, לכן כה אומללים ועזובים הקשישים והחולים, בעוד שנשים צעירות מחזיקות בבתיהן ומנצלות עוזרות ומטפלות.

אשה בריאה ברוחה אינה מרגישה כי היא נחותה לעומת הגבר, מפני שהוא חזק ממנה פיזית. היא גם אינה מרגישה נחותה באופן רוחני, שהרי גם לה כיש רונות וכישורים משלה. גברים תרבותיים לא אונסים נשים — אין ממה לחשוש. הייתי נערת-חן ולרצע לא פחדתי מפני חברי ומכרי. אך אם הנערה חוששת, עליה להימנע מללכת למקומות המעוררים חשש ולשמור על עצמה. אך גם כך, אל לה להרגיש רגשי נחיתות. מהחריד הדבר שגבר חודר לדירה ואונס נערה תמימה או אשה קשישה, אלא שבבת-אחת וכהרף עין לא נוכל לשנות את העולם ואת הטבע האנושי. יש לנו מילחמות, רציחות ונגיבות — וזי לנו בכך. יש להיאבק בתופעות אלה, ואז גם הגברים יתפכו אציליים יותר.

בעבר לא שמענו הרבה על אונס, שכן הנערה או האשה לא הלכו סתם כך לכל מקום, ואילו עתה הן הולכות למקומות בילוי, נוסעות לטייל ונכנסות לכל מכונית מצויה. כלומר: גם הנשים אשמות במיקצת, ואם הגבר נשאר רע — אין מה לעשות, מלבד להישמר ולהיזהר.

הפמיניסטיות רוצות לשנות את העולם בבת אחת, אך כדאי ורצוי קודם כל למנוע את המילחמות. וטוב יהיה אם יוקם ארגון מעורב, לא של נשים בלבד, שיבא להציל את האשה מידי הגבר הרע ואת הגבר מידי האשה-המכשפה, ששולחת אותו ביגון שאולה בטרם עת.

האשה והגבר נועדו להשלם איש את רעהו ולחיות באושר, תחת לנהל מילחמות של מין בשאינו מינו.

בלהה צ'יכובר, תל-אביב